

Det Kongelige Kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Oslo Dep
0032 Oslo

Trondheim 30. april 2008

Innstilling fra Stjernø-utvalget NOU 2008: 3 Sett under ett.

Jeg viser til departementets brev av 28. januar 2008, og sender med dette høringsuttalelse fra Styret ved Dronning Mauds Minne Høgskole.

Med vennlig hilsent

Klaus Andersen
administrasjonssjef

Høringsuttalelse fra DMMH i forbindelse med NOU 2008: Sett under ett. Ny struktur i høyere utdanning. (Stjernø-utvalget).

Dronning Mauds Minne, Høgskole for førskolelærerutdanning mener innstillingen fra Stjernøutvalget, gir en god analyse av situasjonen for norsk høyere utdanning. I innstillingen er det understreket at alle de statlige utdanningsinstitusjonene skal omfattes av prosessen med hensikt å styrke fag- og forskningsmiljøene. DMMH mener de private høgskolene må være med i prosessen og viser til at det har vært et mål å få en felles lov og finansieringssystem for statlige og private institusjoner. Sektoren må en fortsatt se under ett. DMMH mener det blir viktig å se sektoren under ett også i det videre.

Med Stjernø-utvalgets innstilling er det satt i gang viktige diskusjoner i fagmiljøene mht hvordan vi kan høyne kvalitet, bli mer konkurransedyktige, styrke samarbeid med andre fagmiljøer, styrke vår profil osv. Det er, som utvalget hevder, en økt konkurranse om både studenter, ansatte, forskningsmidler og samarbeidspartnere. På grunnlag av analysene som foreligger om sektorens utfordringer mener DMMH det er viktig å ikke forhaste seg ved å bli for tiltaksorientert. Utvalgets forslag om å fusjonere de statlige institusjonene fra dagens 38 institusjoner til 8-10 institusjoner er forhastet. Det er ikke slik at sammenslåing til store fag- og forskningsmiljø basert på geografisk nærhet er best for å høyne kvalitet og tilgjengelighet. Sammenslåing til store enheter vil ikke være veien å gå.

1. *Situasjonsbeskrivelse og forståelse av utviklingstrekk, samt hovedutfordringer i norsk høyere utdanning*

Utvalget har gitt en situasjonsbeskrivelse av fag- og forskningsmiljøer preget av å være små og fragmenterte, begynnende konvergenstendenser, spredning av forskerutdanning og varierende og til dels lav kvalitet i de kortere profesjonsutdanningene. Mange studiesteder opplever svak rekruttering og økt konkurranse. Samtidig er det utviklingstrekk både ved studenttall og demografi som stiller høyere utdanning overfor store utfordringer. Dette danner bakgrunn for utvalgets forslag om sammenslåing av studiesteder til relativt få og robuste fag- og forskningsmiljø.

Store universitetsmiljø etter flercampusmodellen er ikke vegen å gå for å møte utfordringer i norsk høyere utdanning. DMMH mener det er hensiktsmessig å legge opp til en mangfoldig sektor innen høgre utdanning. Utdanning for alle må fortsatt gjelde.

Flercampusmodellen kombinert med prosess- og differensieringsmodellen, som av utvalget forslås som best egnet til å løse problemene vil bidra til å øke avstanden mellom student og lærer. Studenttilhørighet til studiemiljøet er sentralt i forhold til motivasjon og mestring. Store universitetsmiljø vil svekke en slik tilhørighet. Dette kan på en særlig måte ramme minoritetsspråklige studenter. Studenter ved mindre institusjoner opplever sterk tilhørighet til studiestedet.

2. Nasjonal styring i forhold til institusjonens autonomi

For å gjennomføre en nasjonal politikk mener utvalget det er nødvendig å ha en sterkere statlig styring. Samtidig foreslås at institusjonene skal ha stor grad av autonomi.

Utvalget mener de krav som stilles til ledelse av moderne universitet og høyskoler, utavhengig av hvordan man organiserer sektoren i fremtiden, tilsier en styringsmodell der rektor er øverste leder av både faglig og administrativ del av virksomheten (NOU:2008, s.87). Utvalget foreslår også at hovedtrekkene i dagens finansieringssystem videreføres. Basisfinansiering gjøres gjennomslukt og resultatbasert finansiering svekkes noe.

Vi støtter tanken om enhetlig ledelse; en ledelsesform som DMMH alltid har praktisert.

Ettersom dagens finansieringssystem skal evalueres i 2009, bør det ikke gjøres endringer nå. Private høyskoler er utelatt når finansieringssystemet vurderes (NOU 2008:3, kap.10.3, s.106 ff). Som privat høyskole forventer vi et felles tilskuddsystem tilsvarende som for de statlig eide institusjoner. Det snakkes om kompetansehevingstiltak. Slike midler forventes også blir gitt til de private høyskolene.

For øvrig støtter DMMH forslaget om dekomponering av basisbevilgningen til universiteter og høyskoler. Dette vil være viktig både i forhold til transparens, og i forhold til likhet i konkurransevilkår institusjonene imellom. En dekomponering vil også kunne bidra til at konkurransevridning unngås i situasjoner hvor det brukes av basisbevilgningen til oppdragsvirksomhet.

DMMH er skeptisk til at det innføres en strategisk undervisningskomponent. Den eksisterende strategiske komponenten til forskning har enkelte ganger vært utsatt for lobbying og også favorisert store institusjoner i utilbørlig grad. Høgskolen frykter at dette også vil skje med en strategisk undervisningskomponent. DMMH anser at høyskolene er selv nærmest til å fange opp svingninger i søkerens studieønsker.

3. Spredning av forskerutdanningen

Etablering av mange doktorgradsutdanninger har gitt ganske små og fragmenterte forskningsmiljø. Utvalget mener at målsettingene for norsk forskning og forskerutdanning tilsier at det satses offensivt på forskerskoler fremover (NOU:2008, s.102).

DMMH deler utvalgets syn om at fragmentering av forskningsmiljø er uheldig. Det er viktig å kunne tilby faglige og organisatoriske rammer rundt forskerutdanningen ut over minstekravene og gi studentene tilgang til et strukturert opplegg med basis i et universitet. Nå organiseres forskerskoler allerede etter ulike modeller. For eksempel eksisterer PhD-program ved ulike fakultet og høyskoler.

Vi anbefaler at bruken av "forskerskole-begrepet" vurderes, men støtter intensjonene som ligger i å styrke faglige og organisatoriske rammer rundt forskerutdanningene. Vi ønsker oss en "forskerutdanning" slik PhD- programmene er nå, men utvidet innholdsmessig slik "forskerskole" er beskrevet.

4. Kvalitet i profesjonsutdanningen i Norge

Utvalget vurderer studiekvaliteten ved de evaluerte utdanningene til at den ofte er for lav, at kompetansen til de ansatte ikke svarer til lovens forventninger, at FOU-virksomheten er lav og ikke produserer tilstrekkelig med kunnskap om de yrkesutfordringer og yrkesfeltene som utdanningene skal kvalifisere til (NOU 2008:3, s.145). Med en så spredt struktur vil det ifølge innstillingen ikke være mulig å opprettholde den kvaliteten i utdanningen som er nødvendig for å nå de ambisiøse målene som er satt innenfor utdanningspolitikken.

Utvalgets baserer sine konklusjoner på foreliggende evalueringer og forskningsrapporter. Førskolelærerutdanningen er ennå ikke gitt noen systematisk evaluering.

Vi kjenne oss ikke igjen i beskrivelsen av utarming og studentflukt slik Stjernø-utvalget beskriver det. Ettersom DMMH er den høyskolen i landet som gir førskolelærerutdanning som sitt eneste tilbud, er vilkårene gode for å konsentrere innsats og faglig kvalitet om dette ene tilbudet.

Det er mange måter å sikre god kvalitet i utdanningene på, blant annet gjennom å samarbeide på tvers av institusjoner, basert på frivillighet og faglig fellesskap, slik DMMH har gjort i en årrekke (Jfr. Midt-Norsk Lærerutdanning (MLN); Forskningsnettverket Barnehageliv; BIN-Norden m.fl.). Det anses som viktig for motivasjonen at samarbeidspartnerne er "selvvalgt" og ikke pådyttet. Denne samarbeidsmodellen likner nettverksmodellen, som er skissert som en av til sammen fire strukturmodeller i utvalgets forslag. Som utvalget selv skriver: *"Uansett hvilken struktur som velges, bør den derfor stimulere til at det skapes større fagmiljøer og gjerne også nettverk på tvers av institusjonene. Politikken for forskning må inspirere til arbeid i større prosjekter."* (NOU 2008:3, s.146).

Utvalget hevder at forholdet mellom praksisopplæringen og opplæringen som foregår ved institusjonene, ofte er konfliktfylt (NOU 2008:3, s.146).

Vi mener det kan ligge en fare i den foreslåtte Flercampusmodellen, med økende akademisering og at profesjonsutdanningene fjerner seg fra praksisfeltet, slik utvalget selv uttrykker bekymring for (NOU 2008:3, s.147). Ved mange av våre profesjonsutdanninger er *praksis* en viktig del av undervisningen som tilbys. DMMH har god nytte av erfaringer i samarbeidet med praksis, et samarbeid som ikke betraktes som konfliktfylt. Studentevalueringer viser at studenter opplever veiledet pedagogisk praksis ved førskolelærerutdanningen som relevant for yrket og nyttig i egne faglige prosesser. Det er likevel vesentlig å arbeide for å styrke praksisopplæringen i de korte profesjonsutdanningene.

Det er behov for et kompetanseløft for å styrke personalets kompetanse i de kortere profesjonsutdanningene. Dette må også private høyskoler nyte godt av.

Dronning Mauds Minne, Høgskole for førskolelærerutdanning

Onsdag, 30. april 2008